

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
БЕОГРАД**

Пословни број: К-По₂ 1/2014

**ТРАНСКРИПТ АУДИО ЗАПИСА
СА ГЛАВНОГ ПРЕТРЕСА одржаног дана 14. јуна 2018. године**

Председник већа: Дана 14.06.2018. године са почетком у 14,38 часова, отварам заседање пред Вишим судом у Београду, Одељењем за ратне злочине, у кривичном поступку против окривљеног Милана Девчића и других, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва у саизвршилаштву из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ, по оптужници Тужилаштва за ратне злочине Ктрз.7/07 од 28.11.2007. године, која је измењена дана 14.12.2007. године, 28.12.2011. године, 23.04.2012. године, 02.09.2014. године и 01.12.2015. године.

Веће поступа у саставу судија Зорана Трајковић, председник већа, судије Мирјана Илић и Дејан Терзић, чланови већа.

Има ли примедби на састав већа? Тужиоче? Браниоци?

Констатује се да нема примедби на састав већа.

Записник води записничар Оливера Савић.

Главни претрес се тонски и оптички снима, а тонски запис ће бити саставни део записника о главном претресу.

Констатује се да су на главни претрес приступили:

-заменик тужиоца за ратне злочине, Душан Кнежевић,

- окривљени Милан Девчић,
- окривљени Жељко Крњајић,
- окривљени Дарко Перић,
- окривљени Радован Влајковић,
- окривљени Радисав Јосиповић,
- окривљени Јован Димитријевић,
- окривљени Саша Стојановић,
- окривљени Зоран Косијер.

-бранилац окривљеног Милана Девчића, адвокат Бранкица Мајкић,

-бранилац окривљеног Жељка Крњајића, адвокат Радоје Алексић,
-бранилац окривљених Миодрага Димитријевића и Радована Влајковића, адвокат Бранко Лукић?

Адвокат Бранко Димић: За кога се по заменичком пуномоћју у списима предмета јавља Бранко Димић, адвокат.

Председник већа: За кога се по заменичком пуномоћју у списима предмета јавља Бранко Димић,

-бранилац окривљеног Дарка Перића, адвокат Јасмина Живић,
-бранилац окривљеног Радисава Јосиповића, адвокат Ђорђе Калањ, за кога се по заменичком пуномоћју у списима јавља адвокат Бранко Димић,
-бранилац окривљеног Јована Димитријевића, адвокат Гордана Живановић,
-бранилац окривљеног Саше Стојановића, адвокат Слободан Живковић,
-бранилац окривљеног Зорана Косијера, адвокат Гордана Андрејевић,

-пуномоћник оштећених Стјепана Пеулића и Ивана Мујића, адвокат Марина Кљајић, по пуномоћју у списима,

-стручни саветник окривљеног Миодрага Димитријевића, Милисав Секулић.

Није приступио окривљени Миодраг Димитријевић, уредно позван, за кога је син Душан Димитријевић дана 12.06.2018. године обавестио суд да због тешког здравственог стања није у могућности да присуствује заказаном главном претресу.

У публици присутни Дамјан Брковић, Мина Дамјановић, Зоран Дробњак, Сашенка Коњевод и Филип Рудић.

Пре него што почнемо, да вас обавестим. Решењем Вишег суда у Београду - Одељења за ратне злочине обустављен је кривични поступак против окривљеног Петронија Стевановића због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва у саизвршилаштву, услед смрти.

Институт за судску медицину коме је поверено вештачење здравственог стања окривљеног Миодрага Димитријевића је телефоном обавестио суд да се вештачење налази у завршној фази, али да нису стигли да доставе суду писмени налаз и мишљење због службене спречености једног од чланова комисије докторке Лепосавић.

Тужиоче, имате ли неки предлог? Изволите.

Заменик тужиоца за ратне злочине: Немам. Оно што сам рекао прошли пут, при томе остајем.

Председник већа: Шта сте рекли прошли пут? Изволите, шта сте рекли прошли пут? На шта мислите?

Заменик тужиоца за ратне злочине: Па овај, рекао сам, предложио сам да се поступак у односу на њега овај раздвоји. Међутим, сада након што је одлучено да се претходно

уради и вештачење, сачекаћемо да видимо какво је то вештачење, па ћу се онда изјаснити.

Председник већа: Значи, за данас нисте сагласни са раздвајањем поступка евентуалним?

Заменик тужиоца за ратне злочине: Не, данас не.

Председник већа: Добро. Браниоци, по реду из оптужнице, изволите. Имате ли ви неке предлоге?

Адвокат Бранкица Мајкић: Бранкица Мајкић, адвокат. Сагласна сам са предлогом тужиоца да се поступак одложи до добијања налаза и мишљења вештака.

Председник већа: Изволите, само микрофон укључите молим Вас. Адвокат Радоје Алексић.

Адвокат Радоје Алексић: Радоје Алексић. Такође сагласан са предлогом тужиоца да се налаз прво уради, па да онда даље одлучује се о поступку да ли ће бити раздвојен или не.

Председник већа: Адвокат Бранко Димић.

Адвокат Бранко Димић: Сагласан сам са предлогом тужиоца да одложимо данашњи главни претрес до окончања вештачења.

Адвокат Јасмина Живић: Јасмина Живић. Такође сагласна са предлогом тужиоца за одлагање.

Председник већа: Адвокат Живановић.

Адвокат Гордана Живановић: Адвокат Гордана Живановић. Сагласна сам са предлогом тужиоца да се данашњи претрес одложи.

Председник већа: Адвокат Живковић.

Адвокат Слободан Живковић: Такође сам сагласан са предлогом тужиоца.

Председник већа: Адвокат Андрејевић.

Адвокат Гордана Андрејевић: Сагласна са предлогом тужиоца.

Веће доноси

РЕШЕЊЕ

ОДРЕЂУЈЕ СЕ раздвајање кривичног поступка против окривљеног Миодрага Димитријевића због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва у саизвршилаштву из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ из разлога целисходности поступка.

Констатује се да су испуњене процесне претпоставке за одржавање главног претреса.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Да се главни претрес **ОДРЖИ**.

Главни претрес је јаван.

О предлогу бранилаца којим је тражено да оптужница буде одбачена из разлога које су навели на главном претресу, биће одлучено накнадно сходно одредби члана 416 став 1 ЗКП-а.

Имајући у виду да је Апелациони суд у Београду својим решењима Кж2-По2 7/17, Кж2-По2 12/17, Кж2-По2 14/17, Кж2-По2 15/17, Кж2-По2 17/17 и Кж2-По2 18/17 заузео став да заменици тужиоца за ратне злочине нису могли да предузимају радње на које је овлашћен јавни тужилац након престанка функције тужиоца за ратне злочине Владимира Вукчевића дана 01.01.2016. године, а до избора новог тужиоца за ратне злочине 31.05.2017. године Снежане Станојковић,

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Главни претрес почиње изнова.

ЛИЧНИ ПОДАЦИ ОКРИВЉЕНИХ

Окривљени Милан Девчић, приђите за говорницу. Да ли има неких промена у Вашим личним подацима у односу на ово што сте рекли суду 08.04.2016. године? У погледу запослења, брачног стања, места становања, зараде?

Окривљени Милан Девчић: Ништа, једино што сад радим.

Председник већа: Где сте запослени?

Окривљени Милан Девчић: То је једно село Стара Моравица, Општина Бачка Топола.

Председник већа: И шта радите? У којој фирми? Које послове обављате?

Окривљени Милан Девчић: Из Суботице, "Елит-шпед", радим за неком машином тамо.

Председник већа: Колико зарађујете месечно?

Окривљени Милан Девчић: Неких 35.000,00.

Председник већа: Је л` има још неких промена у личним подацима?

Окривљени Милан Девчић: Нема ништа.

Председник већа: Можете се вратити на своје место. Окривљени Жељко Крњајић.

Окривљени Жељко Крњајић: Добар дан.

Председник већа: Добар дан, Крњајићу. Има ли промена у Вашим личним подацима у односу на ово што сте рекли суду 02.03.2016. године?

Окривљени Жељко Крњајић: Не.

Председник већа: Брачно стање, зарада, становање, све исто?

Окривљени Жељко Крњајић: Све исто.

Председник већа: Добро, можете се вратити на своје место. Окривљени Радован Влајковић.

Окривљени Радован Влајковић: Добар дан. Има, има промене, сада радим у "Крушику" и имам примања од 50.000,00.

Председник већа: Шта радите тамо? Шта сте по занимању?

Окривљени Радован Влајковић: Као инжењер, ја сам машински инжењер технолог, главни на монтажи муниције, ракета и мина. Судбина ми је војска, па ето тако.

Председник већа: Је л` има још неких промена у Вашим личним подацима?

Окривљени Радован Влајковић: Нема никаквих, све је исто.

Председник већа: Можете се вратити на своје место. Окривљени Дарко Перић.

Окривљени Дарко Перић: Добар дан. Нема никаквих промена код мене у односу на прошли пут.

Председник већа: Од чега се сада издржавате?

Окривљени Дарко Перић: Супруга ме издржава.

Председник већа: Можете се вратити на своје место. Окривљени Радисав Јосиповић, приђите за говорницу.

Окривљени Радисав Јосиповић: Добар дан.

Председник већа: Јосиповићу, има ли промена у Вашим личним подацима?

Окривљени Радисав Јосиповић: Нема.

Председник већа: Реците ми само где сте рођени?

Окривљени Радисав Јосиповић: У Ваљеву. Ја не знам само да ли стоји ту, а вероватно стоји, да сам пензионер, да више нисам запослен.

Председник већа: Не, последњи пут сте били запослени у Пољопривредној школи у Ваљеву. Ако сте пензионер колико зарађујете?

Окривљени Радисав Јосиповић: Не, не, то је моја супруга запослена у Пољопривредној школи у Ваљеву.

Председник већа: Извињавам се. Колико примате месечно?

Окривљени Радисав Јосиповић: Око 40.000,00 је пензија.

Председник већа: Можете се вратити на своје место.

Окривљени Радисав Јосиповић: Хвала.

Председник већа: Окривљени Јован Димитријевић.

Окривљени Јован Димитријевић: Добар дан.

Председник већа: Добар дан.

Окривљени Јован Димитријевић: Нема никаквих промена.

Председник већа: И даље Вас родитељи издржавају?

Окривљени Јован Димитријевић: Да.

Председник већа: Можете се вратити на своје место. Окривљени Саша Стојановић. Има ли промена у Вашим личним подацима?

Окривљени Саша Стојановић: Нема, све исто.

Председник већа: Дете малолетно и даље?

Окривљени Саша Стојановић: Сада је пунолетно.

Председник већа: Са изменом да је отац једног пунолетног детета.

Окривљени Саша Стојановић: Извините нисам чуо?

Председник већа: Не, диктирам за записник, са изменом личних података. Има ли још нека промена?

Окривљени Саша Стојановић: Нема.

Председник већа: Лична примања, становање, пребивалиште, брачно стање?

Окривљени Саша Стојановић: Све је слично, примања су око 58.000,00.

Председник већа: Можете се вратити на своје место. Окривљени Зоран Косијер, приђите за говорницу.

Окривљени Зоран Косијер: Добар дан, оптужени Косијер.

Председник већа: Добар дан. Има ли промена неких у Вашим личним подацима?

Окривљени Зоран Косијер: Нема.

Председник већа: Можете се вратити на своје место.

Упозоравају се окривљени на своја права у поступку у смислу одредбе члана 389 став 1 тачка 2 и 3 ЗКП и одредбе члана 70 ЗКП да пажљиво прате ток главног претреса, да су дужни да предлоге за извођење појединих доказа изнесу одмах или у најкраћем року по сазнању да је њихово извођење потребно, посебно да имају право да износе чињенице и предлажу доказе у прилог своје одбране, да постављају питања саокривљенима, сведоцима, вештацима, стручним саветницима, да стављају примедбе, дају објашњења у вези са изведеним доказима, да имају право да слободно изнесу своју одбрану, да признају или не признају кривицу, да ништа не признају у своју одбрану, да ускрате одговор на поједина питања, да све што изјаве може бити коришћено као доказ у поступку, да имају право да разматрају списе, да прикупљају доказе за своју одбрану, да се изјасне о свим чињеницама и доказима које их терете, да износе чињенице и доказе у своју корист, да се одазивају свим позивима суда и да су дужни да обавесте суд о свакој промени пребивалишта, односно боравишта, као и о намери да исте промене.

Поучава се пуномоћник оштећених у смислу одредбе члана 50 ЗКП да има право да поднесе предлог и доказе за остваривање имовинско-правног захтева и да предлаже привремене мере за њихово обезбеђење, као и да укаже на чињенице и предлаже доказе који су од важности за предмет доказивања.

Тужиоче, изволите, прочитајте оптужницу.

Заменик тужиоца за ратне злочине: Заменик тужиоца.

Измењеном оптужницом последњи пут од 28.03.2017. године, то је оптужница под нашим бројем КТРЗ-7/07, терете се

Жељко Крњајић у својству командира Станице милиције Товарник, Милан Девчић, у својству командира Станице милиције Ловас; Миодраг Димитријевић, Дарко Перић, Радован Влајковић и Радисав Јосиповић, значи, хоћу да кажем да остајем у целини и свему према тој оптужници, као припадници територијалне одбране...

Председник већа: Не, не. Прочитајте Ви оптужницу, пошто је претрес почео изнова. Прочитајте је.

Заменик тужиоца за ратне злочине: Ви немате то у списима?

Председник већа: Претрес је почео изнова, прочитајте изнова. Транскриптује се све.

Окривљени Зоран Косијер: Ми нисмо добили ту нову оптужницу.

Председник већа: Слушајте сада тужиоца, па ћете се изјаснити. Косијер, нисте добили реч.

Окривљени Зоран Косијер: Ево, тражим реч.

Председник већа: Добићете када заврши тужилац.

Заменик тужиоца за ратне злочине: Оптужница гласи:

Жељко Крњајић у својству командира Станице милиције Товарник, Милан Девчић, у својству командира Станице милиције Ловас; Миодраг Димитријевић, Дарко Перић, Радован Влајковић и Радисав Јосиповић, као припадници Територијалне одбране Ваљево, у саставу Друге пролетерске гардијске моторизоване бригаде тадашње Југословенске Народне Армије, Јован Димитријевић, Саша Стојановић и Зоран Косијер, као припадници добровољачке оружане групе „Душан Силни“, у саставу територијалне одбране и Станице милиције Ловас;

кршећи правила међународног права садржана у члану 3. Четврте Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12.08.1949. године, члановима 13. став 1. и 2. у вези члана 4. став 1. и 2. тачка а), е), х) Допунског протокола о заштити жртава немеђународних (унутрашњих) оружаних сукоба (Протокол II) уз наведену конвенцију, почев од 10. октобра па до краја октобра месеца 1991. године, за време унутрашњег оружаног сукоба који је тада постојао у Републици Хрватској у саставу бивше Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (СФРЈ) између ЈНА, ТО и добровољачких састава са једне стране и организованих оружаних формација Збора народне гарде и Министарства унутрашњих послова Републике Хрватске, с друге стране, на подручју места Ловас, наређивали и извршавали следеће радње, и то:

I

Оптужени Жељко Крњајић

Дана 10.10.1991. године, у својству командира Станице милиције Товарник, јединице, која је, заједно са припадницима ТО Товарник и добровољачке оружане групе „Душан Силни“ (у саставу снага 2.пгмбр ЈНА)...

Председник већа: Мало само спорије, не чују Вас окривљени. Тишина, нисте добили реч, сачекајте, немојте да прекидате тужиоца. Ја ћу га упозорити да мало само спорије чита. Изволите.

Заменик тужиоца за ратне злочине: Учествовала у нападу на Ловас, непосредно командујући оружаном групом састављеном од припадника Станице милиције Товарник, мештана Ловаса и добровољаца, укупно њих двадесетак, која се кретала улицом Прерадовићевом, улицом Марка Орешковића, улицом Иве Лоле Рибара,

улицом Фрање Рачког и улицом Краља Томислава, иако се уверио да у селу нема борбених дејстава, ни отпора непријатељских оружаних формација,

1) наредио припадницима своје оружане групе да отварају ватру из пешадијског наоружања, бацају бомбе и друге експлозивне направе на куће мештана хрватске националности, при чему је био свестан свога дела и хтео његово извршење, па је у његовом присуству, од стране НН припадника оружане групе којом је командовао,

а) запаљено више кућа и то: кућа оштећеног Јосике Ходака у улици Марка Орешковића, куће оштећеног Ивана Оструна и оштећеног Звонимира Мартиновића у улици Иве Лоле Рибара, куће оштећеног Вида Кризманића и оштећеног Јосе Кесара у улици Фрање Рачког, те куће оштећене Амалије Мартиновић, оштећеног Јосипа Краљевића, оштећеног Ивана Цоњара, оштећеног Ивице Грчанца и оштећеног Томислава Балића у улици Краља Томислава;

б) пуцњима из ватреног оружја лишено живота два лица и то: Вид Кризманић у улици Фрање Рачког и Иван Острун у улици Иве Лоле Рибара,

док су, такође, пуцњима из ватреног оружја НН припадници његове оружане групе лишили живота Мирка Гргића, Цецилију и Данијела Бадањака у улици Прерадовићевој, Јосипа Пољака у улици Марка Орешковића и Пава Ђаковића у улици Стјепана Радића, чему оптужени Крњајић није био присутан;

2) лично примењивао мере застрашивања према цивилним лицима хрватске националности, тако што је у улици Краља Томислава, испред куће у којој је живео оштећени Томислав Шелебај, уперео пушку у правцу његовог тела претећи да ће га убити, гурао га, псовао и називао усташом, у улици Млинској уперео пушку у леђа оштећене Марице Ходак и питао је „А где кријеш усташу?“, а на углу улице Прерадовићеве и улице Анте Старчевића, тукао оштећеног Јосипа Јовановића, ударајући га ногама у пределу стомака и ногу,

II

Оптужени Милан Девчић

Након заузимања Ловаса, у временском периоду од 10. октобра па до краја октобра месеца 1991. године, у својству командира Станице милиције Ловас и представника самовласно успостављене локалне власти, цивилно-војног карактера, заједно са такође представницима те власти, раније оптуженима, сада покојнима (према којима је кривични поступак обустављен) Љубаном Деветаком, тада комадантом села и директором Земљорадничке задруге Ловас са широким цивилним и војним овлашћењима и Миланом Радојчићем, тада комадантом ТО Ловас, при чему је био свестан свога дела и хтео његово извршење,

у периоду од 10. до 18.10.1991. године,

1) нечовечно поступао према цивилном становништву хрватске националности и присиљавао га на принудни рад, на тај начин што је

а) учествовао у њиховом задржавању и затварању у импровизоване, нехигијенске и просторно неусловне затворе, који су се налазили у две мале канцеларије изнад механичарске радионице задруге Ловас, где су били смештени оштећени: Емануел, Марко, Берислав и Ивица Филић, Јосип Јовановић, Андрија и Лука Балић, Никола и Петар Бадањак, Зоран, Ђура, Алојз и Антон Кризманић, Златко Краљевић, Флоријан и Иван Пољак, Паво, Иван и Томислав Антоловић, Иван Ђаковић, Анто Марић, Јаков Пеулић, Синиша Костелник, Павле Шимуновић, Мате Батаковић, Дарко и Жељко Павлић, Мате Мађаревић, Иван Видић, Стипе Долачки, Андрија Девчић, Марко Дамјановић, Фрањо Панца, од којих је наредних дана већи део њих био пуштен, при чему им је наређено да уз оружану пратњу морају обављати пољске радове и сакупљати лешеве по селу, док је преостали део затворених и то оштећени: Иван Видић, Ђура, Зоран и Алојз Кризманић, Стипе Долачки, Дарко и Жељко Павлић, Андрија Девчић, Марко Дамјановић, Фрањо Панца и Јосип Јовановић, био пребачен у просторно и нехигијенски такође потпуно неусловни простор ограђен жицом – подрум и двориште Месне заједнице, где су од тада били затворени, као и у међувремену приведени оштећени: Ђура Антоловић, Стјепан Лукетић и Марија Фишер, односно накнадно приведени дана 18.10.1991. године оштећени: Петар, Анте и Лука, односно не Лука, него Ђука Лукетић,

б) наређивао заједно са поменутиим Радојчићем примену понижавајућих и дискриминаторских мера у виду обавезе цивила мештана хрватске националности, међу којима су били оштећени Бранка Балић, Ана Цоњар, Јосип Лукетић, Јосип Кувеждић, Иван Мујић и Петар Вулета, да своје куће обележе белим тканинама, а око руку носе беле траке, а што је све за последицу имало наношење тешких душевних патњи и озбиљан насртај на људско достојанство поменутих оштећених цивилних лица;

у периоду од 10. октобра па до краја октобра месеца 1991. године,

2) приликом саслушања приведених и затворених цивилних лица, мучио их, примењивао физичко и психичко насиље - тортуру и повређивао њихов телесни интегритет у циљу изнуђивања информација о наводном поседовању и употреби оружја, односно њиховој припадности или припадности њихових сродника противној страни у сукобу, при чему је:

а) у просторијама Станице милиције у Ловасу, оштећеног Петра Вулету ударао ногама и рукама у пределу ребара, псовао му мајку, питао га да ли је члан Хрватске демократске заједнице и претио му речима: „Ово није готово, још ће са тобом разговарати Деветак“, оштећеног Марка Грчанца ударао гуменом палицом по глави, због чега је крварио, псовао му мајку усташку и терао га да лиже своју крв са стола, оштећеном Ђури Филићу псовао мајку усташку, питао га где су му зетови и за кога је гласао, за које време га је НН наоружани стражар ударао кундаком и ногама, измицао му столицу када је хтео да седне, а приликом одвођења из те просторије, наставио да га удара;

б) у просторијама задруге претио оштећеном Антону Кризманићу да ће га убити;

в) у просторијама Станице милиције у Ловасу, оштећеног Ђуру Антоловића ударио металним боксером у пределу вилице, од ког ударца је пао, при чему је и крварио, а када је кренуо да устане, НН стражар га је ударио шипком, након чега је спроведен у

подрум Месне заједнице, одакле је потом довођен у више наврата у канцеларију поменутог Милана Радојчића, где га је оптужени Девчић испитивао о његовом чланству у ХДЗ и осталим члановима те странке, да би после извесног времена позвао НН стражара да га одведе, након чега га је преузео раније оптужени сада покојни Петроније Стевановић и са два НН припадника ТО, увео у возило и превезао га до његове куће, до подрума у који га је убацио, а за њим и две бомбе које су експлодирале, али је поменути оштећени преживео;

3) дана 18.10.1991. године, заједно са поменутиим Љубаном Деветаком, испитивао оштећеног Стипу Долачког, већ видно претученог и повређеног, а потом су га испред куће Боре Кесера, где је била команда села, предали раније оптуженом, сада покојном Петронију Стевановићу да буде лишен живота, које лице је потом и убијено од стране појединих НН припадника наведене оружане групе „Душан Силни“, док је његов леш пронађен у капелици на гробљу у Ловасу.

III

Оптужени Миодраг Димитријевић против кога је поступак раздвојен одлуком суда са данашњег рочишта, Дарко Перић, Радован Влајковић, Радисав Јосиповић, Јован Димитријевић, Саша Стојановић и Зоран Косијер:

1. Оптужени Миодраг Димитријевић, против кога је поступак одлуком суда на данашњем рочишту раздвојен, тада активно војно лице у чину потпуковника ЈНА, у својству помоћника Начелника штаба за оперативно-наставне и обавештајне послове Четврте оперативне зоне ТО Ваљево, са задатком координације заједничких дејстава између јединица Четврте оперативне зоне и Друге пролетерске гардијске моторизоване бригаде ЈНА на простору Републике Хрватске и као највиши по чину и рангу војни старешина у Ловасу, заједно са раније оптуженим сада покојним Љубаном Деветаком, тада у својству команданта села и директора задруге Ловас са широким цивилним и војним овлашћењима, након заједничких састанака одржаних у команди села, у кући Боре Кесера, заједно одлучили, а потом припадницима оружане јединице из састава ТО Ваљево, односно припадницима оружане групе „Душан Силни“, наредили да се према цивилном становништву врше нечовечна поступања, на начин што су и то:

а) дана 17.10.1991. године, у пре подневним часовима, заједнички учествовали у доношењу писменог наређења и његовом јавном уличном објављивању о обавези окупљања свих мушкараца Ловаса, старости од осамнаест до шездесет пет година, испред зграде задруге, како би се наводно утврдило да ли учествују у ноћним оружаним провокацијама, које наређење је поменути Деветак реализовао, тако што га је са својим потписом проследио мештанину Томиславу Шелебају, који је крећући се улицама уз добошарење, гласно саопштавао грађанима наведено наређење, а када је око седамдесет мештана поступило по истом и сакупило се испред задруге, припадници оружане групе „Душан Силни“ и неколико припадника противдиверзантске чете из ТО Ваљево су их претресли и увели у ограђано двориште задруге, потом пописали и поједине од њих, у кухињи физички злостављали, наредивши им да сву ноћ морају непомично седети на дрвеним клупама, при чему је испред њих на узвишеном трему био постављен пушкомитраљез, а око њих наоружани стражари из наведених оружаных група, да би,

б) истога дана, 17.10.1991. године у после подневним часовима, оптужени Миодраг Димитријевић, против кога је поступак раздвојен, заједно са поменутиим Деветаком

донео одлуку да наредног дана, 18.10.1991. године, у извиђање и претрес терена крене комбинована оружана група, састављена од припадника противдиверзантске чете при противдиверзантском одреду из састава ТО Ваљево, припадника оружане групе „Душан Силни“ и два мештанина као водича, те да се при извршењу тог задатка поведу и користе претходну ноћ, противзаконито затворени и задржани мештани – цивили, као обезбеђење од евентуалних напада хрватских оружаних снага и њихових минских поља („живи штит“), мада су знали да је неке од локација неколико дана раније минирала инжињеријска јединица из састава 2.пгмбр, да би потом оптужени Миодраг Димитријевић, против кога је поступак раздвојен, наредио оптуженом Дарку Перићу, команданту ПДО ТО Ваљево да припадници противдиверзантске чете из састава његовог одреда (који су тог дана пристигли у Ловас), изврше задатак у садејству са припадницима оружане групе „Душан Силни“, док је Деветак то исто наредио неколицини припадника оружане групе „Душан Силни“ и двојици мештана - припадника ТО Ловас, које је одредио да буду водичи, иако су били свесни незаконитости и недопуштености таквог наређења и извесних последица његовог извршења по оштећена цивилна лица у виду наношења тешких душевних и телесних патњи које су и хтели, али и могућих додатних последица по исте у виду повреда њиховог телесног интегритета и довођења у опасност њихових живота, па су и на такве последице пристали.

2. Оптужени Дарко Перић, као резервни капетан прве класе, у својству команданта ПДО ТО Ваљево, наредио нечовечно поступање, према цивилном становништву Ловаса, тако што је претходно, по наређењу оптуженог Миодрага Димитријевића, против кога је поступак раздвојен, дошао из Чаковца у Ловас дана 17.10.1991. године (у послеподневним часовима) са противдиверзантском четом из састава његовог одреда и истог дана био присутан на састанку код оптуженог Миодрага Димитријевића, против кога је поступак раздвојен, и поменутог Љубана Деветака, где му је оптужени Миодраг Димитријевић, против кога је поступак раздвојен, издао наређење да се цивилно становништво користи као обезбеђење од евентуалних борбених дејстава хрватских оружаних снага и њихових минских поља („живи штит“) у претресу терена, на начин као што је описано у тачки III - 1б, па иако је био свестан незаконитости и недопуштености издатог наређења и извесних последица извршења таквог наређења по оштећене у виду наношења тешких душевних и телесних патњи које је и хтео, али и могућих додатних последица по оштећене у виду повреда њиховог телесног интегритета и довођења у опасност њихових живота и на њих пристао, након чега је добијено наређење, сада као своје, издао својим потчињеним старешинама, поручницима оптуженом Радовану Влајковићу и оптуженом Радисаву Јосиповићу, а када су они и присутни војници изразили неслагање, поновио наредбу која се мора извршити.

3. Оптужени Радован Влајковић, као резервни поручник, у својству командира противдиверзантске чете, оптужени Радисав Јосиповић, такође резервни поручник, у својству командира првог вода исте чете из састава ПДО ТО Ваљево, оптужени Јован Димитријевић, оптужени Саша Стојановић и оптужени Зоран Косијер, као припадници добровољачке оружане групе „Душан Силни“, дана 18.10.1991. године у пре подневним часовима у Ловасу, према цивилном становништву хрватске националности предузимали радње нечовечног поступања и наношења великих душевних и физичких патњи, на начин што су и то:

Оптужени Радован Влајковић и оптужени Радисав Јосиповић приступајући реализацији добијеног наређења да се цивилно становништво води као „живи штит“ у акцију претреса терена, иако су били свесни незаконитости и недопуштености самог наређења и извесних последица његовог извршења по оштећене у виду тешких душевних и телесних патњи, које су и хтели, али и могућих додатних последица по оштећене у виду повреда њиховог телесног интегритета и довођења у опасност њихових живота, на које су пристали, најпре:

-дошли са око педесетак војника из састава противдиверзантске чете до дворишта задруге, где су се непосредно уверили да су неки, од око седамдесетак претходну ноћ затворених цивила, чак и тешко повређени, а након извођења око педесетак њих из дворишта задруге и формирања колоне, придружили су им се, као део оружане пратње и припадници добровољачке оружане групе „Душан Силни“, међу којима су били и оптужени Јован Димитријевић, оптужени Саша Стојановић и оптужени Зоран Косијер, којег чињења и наведених последица су и они такође били свесни, па су на њих пристали, те су

-потом заједно са осталим припадницима њихових оружаних састава и два мештанина као водичима (око њих педесет) повели колону од педесет цивила у којој су били оштећени: Маријан Марковић, Томислав Сабљак, Дарко Солаковић, Иван Палијан, Златко Пањик, Славко Кузмић, Иван Сабљак, Мијо Шалај, Иван Краљевић, Петар Бадањак, Златко Божић, Антун Пањик, Марко Видић, Марко Сабљак, Мато Ходак, Иван Цоњар, Славко Штрангаревић, Јосип Туркаљ, Стјепан Пеулић, Станислав Фрањковић, Иван Мујић, Златко Тома, Љубо Солаковић, Бошко Бођанац, Јосип Герстнер, Мато Краљевић, Јосип Сабљак, Емануел Филић, Милко Кесер, Милан Радмиловић и Марко Филић, Милан Цоњар, Владо Бошњакковић, Петар Палијан, Славко Лукетић, Јосип Антоловић, Драгутин Кризманић, Жељко Сомборац, Андрија Балић, Томислав Шелебај, Петар Вулета, Ђука Радочај, Павле Шимуновић, Драго Сабљак, Јосип Острун, Антон Кризманић, Антун Лакетић, Јосип Лукетић, Драган Сабљак и Влатко Палијан ка излазу из села према производном погону фабрике „Борово“, при чему се оружана пратња до изласка из села кретала са стране, а цивили између њих, а после у обрнутном поретку, то јест цивили са стране, а оружана пратња у средини, да би

-у току наведеног кретања, НН припадник из оружане пратње убио из ватреног оружја (пушке) Бошка Бођанца, једног од вођених цивила, претходно тешко претученог и повређеног који више није могао да се креће, а

-по пристизању до поља детелине, које се налазило са десне стране пута у смеру њиховог кретања, припадници оружане групе „Душан Силни“, приступајући реализацији и другог задатка добијеног од НН налогодавца из састава једне од наведених оружаних група, да се цивили искористе не само као „живи штит“, већ и за разминурање минског поља на парцели под детелином, који задатак су пристали да изврше, иако су били свесни незаконитости и недопуштености таквог задатка, те следствено томе и извесних последица његовог извршења по оштећене у виду наношења великих душевних и физичких патњи, које су и хтели, али и могућих додатних последица по оштећене у виду повреда њиховог телесног интегритета, па чак и смртног страдања, те пристајући и на такве последице, наредили цивилима да са пута скрену у поље детелине које је требало разминурати, а затим да се, држећи се за руке

најпре крећу по ширини поља, а потом по дужини и да при том ногама разгрћу детелину лево и десно, те да стану када угледају мину, па

-у новонасталој ситуацији, мада свесни незаконитости и недопуштености описаног поступања припадника оружане групе „Душан Силни“ и врло извесног наступања забрањених последица по вођене цивиле у виду наношења великих душевних и физичких патњи, које су и хтели, али и могућих додатних последица по оштећене у виду повреда њиховог телесног интегритета, па чак и смртог исхода, оптужени Радован Влајковић и оптужени Радисав Јосиповић пристали да са својим војницима учествују у наставку описане акције, иако је она излазила из оквира наређења које су претходно добили, а тиме и на наступање наведених последица, тако што су се у току кретања цивила по пољу детелине, сви из оружане пратње кретали иза њих и са стране, на безбедном одстојању, да би када је један од оштећених, Иван Краљевић (претходно тешко претучен и повређен), пао преко једне од постављених мина, дошло до њеног активирања, након чега је један број припадника из оружане пратње на поменуте цивиле отворио и пушчану паљбу, па је услед оба ова дејства смртно страдало деветнаест вођених цивила, и то: Маријан Марковић, Томислав Сабљак, Дарко Солаковић, Иван Палијан, Златко Пањик, Славко Кузмић, Иван Сабљак, Мијо Шалај, Иван Краљевић, Петар Бадањак, Златко Божић, Антун Пањик, Марко Видић, Марко Сабљак, Мато Ходак, Иван Цоњар, Славко Штрангаревић, Јосип Туркаљ и Лука Балић, а дванаест њих је повређено и то: Стјепан Пеулић, Станислав Фрањковић, Иван Мујић, Златко Тома, Љубо Солаковић, Јосип Герстнер, Мато Краљевић, Јосип Сабљак, Емануел Филић, Милко Кесер, Милан Радмиловић и Марко Филић,

с тим да је оптужени Саша Стојановић (у циљу реализације примљеног задатка – разминирања минског поља) и након престанка експлозија и пушчане паљбе, односно рањавања и смртог страдања цивила, нечовечно поступао према једном броју њих који нису били рањени и то оштећенима: Ђуки Радочају, Томиславу Шелебају и Драгутину Кризманићу, тако што им је са асфалтног пута и на безбедном растојању, наређивао давањем упутстава на који начин да разминирају и преостале неексплодираних мина, иако су ови цивиле за такву врсту радњи били потпуно необучени, свестан да им таквим чињењем наноси тешке душевне патње, што је и хтео, али и могућих додатних последица по оштећене у виду повреда њиховог телесног интегритета и смртог страдања, па је пристао и на такве последице, при чему је деактивирано око петнаестак мина, с тим да је приликом изношења рањених цивила из минског поља, оштећени Стјепан Пеулић нагазио на једну од мина и при том задобио повреде телесног интегритета.

-чиме су, сви оптужени, чија сам имена и презимена прочитао, извршили кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у саизвршилаштву, у вези члана 22. истог закона.

Председник већа: Можете сести.

ИЗЈАШЊАВАЊЕ ОКРИВЉЕНИХ

Окривљени МИЛАН ДЕВЧИЋ

Приђите за говорницу, Девчићу. Тужилац је прочитао оптужницу, то није ништа ново у односу на ово што вам је до сада стављено на терет. Шта имате да кажете тим поводом? Да ли сте је примили, разумели?

Окривљени Милан Девчић: Разумео сам, а много ствари нисам ни чуо, да Вам будем искрен. Тужилац је брзо причао, тако да и нисам чуо, али не знам ново нешто, не могу док не прочитам. Нисам се ни спремао, да Вам будем искрен, да дајем одбрану, него завршна реч. Сада је ово нешто ново.

Председник већа: Да ли је окривљенима потребно време да се консултују са својим браниоцима, имајући у виду да је тужилац данас прочитао оптужницу? Браниоци?

Окривљени Милан Девчић: У сваком случају.

Председник већа: Вама је потребно?

Окривљени Милан Девчић: У сваком случају да ми је потребно.

Председник већа: Добро. Можете се вратити на своје место. Браниоци, да одредимо једну паузу када ћете објаснити окривљенима. Ви сте сви пратили шта им је стављено на терет, па да појасните.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

ОДРЕЂУЈЕ СЕ пауза у трајању од тридесет минута.

Након паузе **НАСТАВЉА СЕ** главни претрес.

Браниоци, да ли сте обавили разговор са окривљенима? Изволите, адвокат Бранкица Мајкић.

Адвокат Бранкица Мајкић: Хвала, Бранкица Мајкић, адвокат. Након паузе коју сте дозволили, предлог одбране је да се окривљени изјасни о оптужници која је данас измењена. Ја могу да наведем у којим деловима, након добијања транскрипта са данас одржаног главног претреса. Дакле, оптужница је данас измењена у односу на окривљеног Девчића, одредићу се према писаном тексту од 05. јануара 2017. године, страна 3, ред шести, који се односи на побројана имена, страна 4, први и други пасус који се односи на лице са којима је окривљеном Девчићу стављено извршење кривичног дела у саизвршилаштву и изостављен је један део оптужнице страна 8, у којој се раније спомињао окривљени Девчић. У односу на имена која су данас прочитана, ја се слажем са окривљенима који су реаговали. Читање је било прилично брзо с обзиром на велики број имена да се, која би требало испратити из претходног текста и управо због постојања ризика да нешто пропустимо, наш је предлог да се окривљени изјасни о данас измењеној оптужници након што добије транскрипт са данас одржаног главног претреса. И ако могу само да додам, у односу на Вашу одлуку да се о предлозима одбране са главног претреса од 02. октобра 2017. године одлучи накнадно, мислим да смо на тај начин мало изгубили ред ствари, управо због ове чињенице коју сам претходно поменула да је данас поново мењана оптужница и да су

се предлози односили на ранији текст оптужнице из јануара и марта, 05. јануара 2017. године и од 28. марта 2017. године.

Председник већа: Хвала. Бранилац Алексић, изволите.

Адвокат Радоје Алексић: Адвокат Алексић Радоје, бранилац Жељка Крњајића. Након што је главни претрес почео изнова и јавни тужилац прецизирао, односно изменио оптужницу, сагласно наведеном користећи законско право, по добијању транскрипта са данашњег главног претреса, мој брањеник ће се, изјаснићемо се у писменој форми на ову оптужницу и предложимо нове доказе у доказном поступку, пошто му је дата правна могућност да то искористи, обзиром да је у међувремену током трајања тока овог поступка, мој брањеник дошао до нових доказа који у прилог потврђују његову тезу, односно тврдњу његову и материјалне доказе да он никакав командант није био, нити је предводио било какву групацију, нити је имао било каквих ингиренција и овлашћења да било ком командује, да су нетачни сви наводи из оптужнице који су изнети, да су врло паушални, ничим поткрепљени, да се говори о броју његових подређених људи које је он водио, наводи се тачан број, а ниједно име се не наводи у оптужном акту. Са свега тога након добијања транскрипата изјаснићемо се писменим путем. Хвала.

Председник већа: Адвокат Живић.

Адвокат Јасмина Живић: Адвокат Јасмина Живић. После консултације са мојим брањеником, могу да кажем следеће, да је оптужени Перић спреман да се изјасни на наводе оптужице онако како је тужилац прочитао данас. Хвала.

Председник већа: Хвала Вам. Бранилац Димић.

Адвокат Бранко Димић: Бранко Димић адвокат. Као бранилац Радовавана Влајковића и Радисава Јосиповића, колико сам успео да испратим, није у овој оптужници ништа измењено у односу на оно раније, те у том смислу нама није потребан никакав додатни рок за изјашњење. Имам само да кажем да нисам најсигурнији због чега је прочитан овај део у односу на оптуженог Димитријевића према коме је поступак раздвојен. Не знам како то сада да третирамо, али што се тиче ове двојице, да кажем преосталих, то је то. Хвала.

Председник већа: Адвокат Живановић, изволите.

Адвокат Гордана Живановић: Обзиром на предлоге које су дале колеге моје, једино је да се са тим предлозима сагласим, уколико њих усвојите, а мислим да имате довољно разлога да их усвојите и мени као браниоцу и мом брањенику ће бити сасвим довољно пар дана да се упознамо са транскриптима са данашњег претреса. Хвала.

Председник већа: Адвокат Живковић.

Адвокат Слободан Живковић: Нама не треба посебно време за изјашњавање, ми ћемо се изјаснити, а у сваком случају сам сагласан да нам се ти транскрипти доставе са данашњег претреса.

Председник већа: Добро, хвала. Адвокат Андрејевић.

Адвокат Гордана Андрејевић: Ја сам пажљиво слушала колегу тужиоца и разумела шта је прочитао. Међутим, мој брањеник није добро чуо текст оптужнице и он жели да му се достави транскрипт са данашњег претреса.

Председник већа: Добро. Наравно, окривљени имају право да траже рок за припрему одбране.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

Да се ради ради предњег, данашњи главни претрес **ОДЛОЖИ.**

Следећи се одређује за:

23. јули, је ли можете?

Јули. Реците. Тужиоче, реците.

Заменик тужиоца за ратне злочине: Ја могу да се изјасним пре него тај термин, везано за ово изјашњење бранилаца.

Председник већа: Па, нема потребе.

Заменик тужиоца за ратне злочине: Хтео сам само да кажем, ето шта се дешава када се чита једна ствар која је свима позната, а онда се после прави опструкција типа да се упознамо са садржином измена и тако. Ту нема никаквих измена.

Председник већа: Тужиоче, да сте разговетније читали, окривљени би Вас чули.

Заменик тужиоца за ратне злочине: Молим? Нисам разумео шта сте рекли?

Председник већа: Да сте разговетније читали, окривљени би Вас чули, али нисте разговетно читали.

Заменик тужиоца за ратне злочине: Нисам ја спикер да бих читао овако или онако. То је оно што постоји у списима, тако да је то вама врло добро познато.

Председник већа: Ви сте заменик тужиоца и треба разговетно да читате. Седите.

Заменик тужиоца за ратне злочине: Знам ја шта сам...

Председник већа: 23. јули...

Заменик тужиоца за ратне злочине: Нисам ту. На годишњем сам одмору. То сам Вам иначе и рекао да од 19.-20. јула до 10. августа се налазим на годишњем одмору и Ви сте са тим упознати.

Председник већа: Нисте обавестили суд писмено о томе.

Заменик тужиоца за ратне злочине: Јесте, рекао сам.

Председник већа: Изволите, бранилац Живић.

Адвокат Јасмина Живић: Ја сам само хтела да замолим суд уколико може неки други термин, јер ја имам неке неодложне обавезе и не могу тада да приступим.

Председник већа: Добро. Остали браниоци, изволите.

Адвокат Бранкица Мајкић: Хвала, Бранкица Мајкић. Ја могу да доставим суду, ја сам већ узела потврду о коришћењу годишњег одмора од 16. јула до 15. августа, тако да у том периоду канцеларија неће радити.

Председник већа: Онда следећи термин

12.09.2018. и 13.09.2018. у 09:30, судница број 2,

Што је присутнима саопштено, па их не позивати.

09:30, 12. и 13. септембар у 09:30, судница број 2.

Довршено у 16:07 часова.

ЗАПИСНИЧАР

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА - СУДИЈА